Załącznik nr 1
do Zarządzenia nr 348.2022
Burmistrza Boguchwały
z dnia 24. listopada 2022 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA TERENIE GMINY BOGUCHWAŁA NA LATA 2023-2025

BURMISTRZ BOGUCHWAŁY
dr Wiesław Kąkol

Spis treści

Spis treści 2

WPROWADZENIE 3

ROZDZIAŁ I WSPARCIE RODZIN W SYSTEMIE POMOCY SPOŁECZNEJ – CHARAKTERYSTYKA WYBRANYCH OBSZARÓW 6

1. **Regulacje prawne** 6
2. **Zakres Programu Wspierania Rodziny w Gminie Boguchwała na lata 2023-2025** 7
3. **Diagnoza sytuacji rodzin w Gminie Boguchwała** 8
4. **System pomocy społecznej w Gminie Boguchwała** 16
5. **Zasoby Gminy Boguchwała** 19
6. **Analiza SWOT** 20

Rozdział II ZAŁOŻENIA I REALIZACJA PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY W GMINIE BOGUCHWAŁA NA LATA 2023-2025 23

1. **Adresaci programu** 23
2. **Cel główny Programu** 23

2.1. Cele szczegółowe: 23

3. **Cele szczegółowe Programu:** 15
4. **Przewidywane efekty realizacji Programu** 25
5. **Źródła finansowania** 25
6. **Monitoring i ewaluacja programu** 25

WPROWADZENIE

Rodzina w zależności od społeczeństwa, w którym występuje, posiada różne formy, różny zakres i kształt, ale stanowi zawsze swoistą całość, swoistą jedność o wyraźnie określonych cechach, które decydują o jej wewnętrznej spoistości i odrębności. Ta wspólnotowa jedność rodzinna obejmuje biologiczne, psychiczne, kulturowe i społeczne aspekty życia. Jest to wspólnota, w której przychodzi się na świat, uzyskuje tożsamość oraz kształtuje podmiotowość. Wynika to z faktu, że biologiczne rodzicielstwo musi zostać dopełnione rodzicielstwem duchowym, kulturowym, społecznym i materialnym. Relacje w rodzinie opierają się przede wszystkim nie na tym, co poszczególni jej członkowie posiadają, lecz na tym, czym i kim są dla siebie wzajemnie. Bez tej swoistej wspólnoty rodzina byłaby tylko sumą fizycznie podobnych jednostek, nie zaś społeczną i podmiotową jednością. A więc rodzina to grupa osób połączonych stosunkiem małżeństwa, rodzicielstwa (adopcji) oraz pokrewieństwa, które tworzą wspólnotę, stanowiącą punkt społecznego odniesienia i oddziałującą na siebie zgodnie z wyraźnie określonymi rolami. W świetle powyższych ustaleń można stwierdzić, że rodzina jest uniwersalną formą życia społecznego.

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem rozwoju wszystkich jej członków. Jest ona pierwszym i najważniejszym środowiskiem, w którym kształtuje się osobowość dziecka. Rodzina oddziałuje na dziecko przekazując mu system wartości oraz tradycje. Jest to również mała grupa społeczna, która zachowuje swe niepowtarzalne odbicie i źródło wychowania. Warto nadmienić, iż stanowi podstawową formę opieki nad dzieckiem jako pierwszy i naturalny podmiot wychowawczy.

Wychowanie w rodzinie zawiera się w całokształcie oddziaływań rodziny podejmowanych świadomie i celowo, przebiegający w sposób samorzutny, okolicznościowy i niezamierzony. W systemie wychowawczym rodzina spełnia następujące funkcje:

1. opiekuńczą, wyrażają troskę o zabezpieczenie bytu materialnego, o zdrowie rodziny;
2. emocjonalną, polegającą na zaspokajaniu potrzeby bliskich, serdecznych kontaktów, które umożliwiają współżycie społeczne, sprzyjają kształtowaniu cech i umiejętności współżycia;
3. kształcącą, polegającą na rozwijaniu zainteresowań poznawczych, kształceniu umiejętności i nawyków pracy;
4. akwizycji twórczej, polegającej na rozbudzaniu zainteresowań, pobudzaniu do samokształcenia i samodoskonalenia się.

Funkcje te są nierozerwalne ze względu na ich wzajemne powiązania, a zwłaszcza psychologiczne przesłanki procesu wychowawczego.

Działania opiekuńcze podejmowane przez rodzinę mają na celu zaspokajanie podstawowych potrzeb biologicznych dziecka. Wyrażają one troskę o zabezpieczenie bytu materialnego – zapewniania pożywienia, właściwych warunków snu, wypoczynku, troskę o zdrowie, ochronę przed niebezpieczeństwem.

W obecnych czasach każda rodzina boryka się z problemami, które musi pokonywać. Codzienne życie przynosi współczesnej rodzinie szereg problemów i wciąż pojawiających się nowych trudności. Dokonujące się zmiany społeczne i gospodarcze niosą ze sobą wiele skutków pozytywnych, ale niestety również i negatywnych, które przyczyniają się do rozpadu rodziny. Działania służb i instytucji powołanych do pracy na rzecz dobra rodziny i dziecka powinny być zintegrowane, ponieważ problemy występujące w rodzinie są złożone i wymagają odpowiedniej współpracy. Choroba alkoholowa rodziców, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wypadki losowe - to główne problemy dezorganizujące życie rodzin. Różnorakie formy wsparcia na rzecz rodziny problemowej należy ciągle udoskonalać. Zamiast zastępować i wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli, należy ją przede wszystkim wspierać, wspomagać aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Wsparcie rodziny powinno być wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Główną zasadą winna być zasada pomocniczości. Działania przyniosą najlepszy efekt gdy będą odbywać się za zgodą rodziny wraz z jej aktywnym udziałem. Praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, winna być kompleksowa i obiektywna. System wsparcia powinien obejmować zarówno rodziny biologiczne jak i zastępcze. Gdy zaistnieje konieczność umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, podstawowym celem pracy z rodziną biologiczną będzie jak najszybszy powrót do rodziny biologicznej. Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny.

Realizowane w ramach Programu zadania będą koncentrować się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie przywracając jej zdolność do prawidłowego wypełniania ról opiekuńczych i wychowawczych.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej w zakresie ustalonym ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. z 2022r.

poz. 447 ze zm.), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2012r., spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej[1].

[1] Preambuła ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2022r. poz. 447 ze zm.).

ROZDZIAŁ I WSPARCIE RODZIN W SYSTEMIE POMOCY SPOŁECZNEJ – CHARAKTERYSTYKA WYBRANYCH OBSZARÓW

1. Regulacje prawne

Według ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter wielotorowy. Dodatkowo, ów pomoc winna być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Wszelkie niezbędne działania, prowadzone przez określone instytucje, takie jak pomoc społeczna, sąd, policja szkoła, miały na uwadze wsparcie, protekcje, wstawiennictwo, itp., względem rodziny, w której ów działania zostaną podjęte.

Powyższy zapis jest następstwem wprowadzenia w Gminie Boguchwała Programu Wspierania Rodziny na lata **2023-2025.** Priorytetem będzie podejmowanie działań profilaktycznych i osłonowych, których celem jest zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu mieszkańców. Każdy świadczeniobiorca powinien mieć zapewnione wsparcie i posiadać pewność, że może je otrzymać w instytucjach powołanych do tego celu.
Kluczowym założeniem Programu Wspierania Rodziny w Gminie Boguchwała na lata 2023-2025 jest udzielenie należytego wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, poprzez odpowiednie narzędzia i środki. Realizowane w ramach niniejszego Programu zadania będą się koncentrować nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu umożliwienia mu powrotu do środowiska rodzinnego.

Przyjęte w ramach Programu zadania są spójne z kierunkami działań przyjętymi w następujących aktach prawnych:

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2022r. poz. 447 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 4 listopada 2016R. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem" (Dz.U. z 2020r. poz. 1329).
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021r. poz. 2268 ze zm.).
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2021r. poz. 1249 ze zm.).
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020r. poz. 2050 ze zm.).
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021r. poz. 1119 ze zm.).

7. Ustawa z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz.U. z 2019r. poz. 2407 ze zm.).
8. Ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2022r. poz. 615 ze zm.).
9. Ustawa z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2021r. poz. 877 ze zm.).
10. Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2021r. poz. 735 ze zm.).
11. Ustawa z dnia 5 grudnia 2014r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz.U. z 2021r. poz. 1744).
12. Ustawa z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. z 2021r. poz. 2021 ze zm.).
13. Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014r. o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz.U. z 2020r. poz. 1297).
14. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r. Nr 292, poz. 1720).
15. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz.U. z 2021r. poz. 1296).
16. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta" (Dz.U. z 2011r. Nr 209 poz. 1245).
17. Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz.U. z 2005r. Nr 189, poz. 1598 ze zm.).
18. Uchwała Nr XXXVI/424/2013 Rady Miejskiej w Boguchwale z dnia 25 kwietnia 2013r. w sprawie przyjęcia Programu Wsparcia Rodzin Wielodzietnych „Rodzina 3+ "

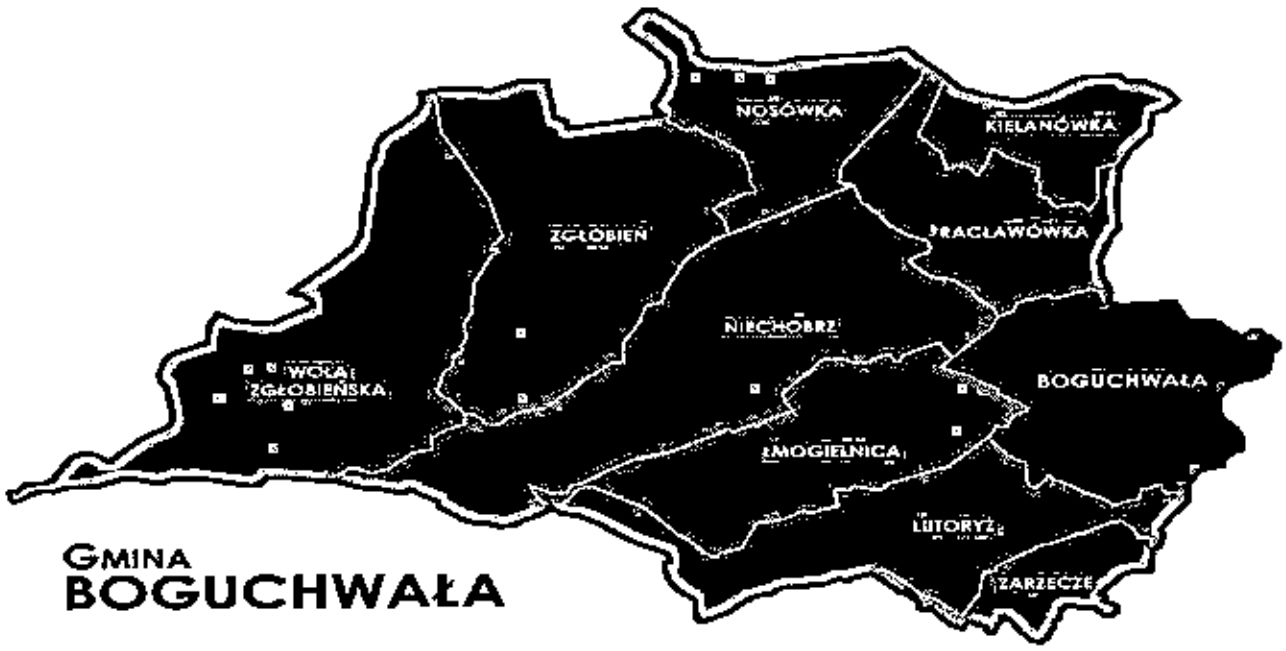
2. Zakres Programu Wspierania Rodziny w Gminie Boguchwała na lata 2023-2025

Program Wspierania Rodziny w Gminie Boguchwała na lata 2023-2025 stanowi kontynuację wybranych celów oraz zadań, wskazanych do realizacji w programie na lata 2020-2022. W Programie podkreśla się potrzebę wspierana rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze. Ta grupa odbiorców wskazywana jest bezpośrednio w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w preambule, w której czytamy, że została przyjęta: *„dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny*

rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami"[2].

3. Diagnoza sytuacji rodzin w Gminie Boguchwała

Gmina Boguchwała to Gmina wiejsko-miejska położona jest w centralnej części województwa podkarpackiego w powiecie rzeszowskim. Siedzibą gminy jest Boguchwała, którą tworzy 10 miejscowości: miasto Boguchwała, Kielanówka, Lutoryż, Mogielnica, Niechobrz, Nosówka, Racławówka, Wola Zgłobieńska, Zarzecze i Zgłobień. Najliczniejszą miejscowością w gminie jest miasto Boguchwała, największą zaś pod względem powierzchni - Niechobrz, najmniejszą - Zarzecze. Z aktualnych badań GUS, łącznie Boguchwała liczy 20 994 mieszkańców (dane z 2022r.), czyli zamieszkuje ją 12,5% ludności powiatu. Gmina stanowi 7,7% powierzchni powiatu.

Liczba osób z terenu gminy Boguchwała korzystających z pomocy MOPS Boguchwała:

[2] Preambuła ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2022r. poz. 447 ze zm.).

RODZAJE ŚWIADCZEŃ	LICZBA OSÓB		
	2019r.	2020r.	2021r.
ZASIŁEK STAŁY	42	44	41
ZASIŁEK OKRESOWY	124	114	123
POMOC PAŃSTWA W ZAKRESIE DOŻYWIANIA	431	380	307
DPS	19	20	18
UP	60	50	62
SUO	18	16	12
ZASIŁEK CELOWY-ZDARZENIE LOSOWE	1	3	7

Tabela 1. Źródło: Opracowanie własne MOPS Boguchwała

Przedstawione dane wykazują, że każdego roku liczba osób korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Boguchwale zmniejsza się.

Najważniejsze powody udzielania pomocy społecznej w Gminie Boguchwała na przestrzeni ostatnich lat przedstawiają się następująco:

L.P.	Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		
		2019r.	2020r.	2021r.
1.	Ubóstwo	204	175	157
2.	Bezrobocie	179	153	143
3.	Niepełnosprawność	119	111	107
4.	Długotrwała lub ciężka choroba	210	198	199
5.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczego	78	67	61

	i prowadzenia gospodarstwa domowego			
6.	Alkoholizm	20	25	28
7.	Zdarzenia losowe	1	6	7
8.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	40	40	35
9.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	1	2
10.	Sieroctwo	1	1	0
11.	Rodziny niepełne	39	31	28
12.	Rodziny wielodzietne	26	21	15
13.	Przemoc w rodzinie	2	4	3
14.	Narkomania	0	0	0
15.	Sytuacja kryzysowa	3	1	1

Tabela 2. Źródło: Opracowanie własne MOPS Boguchwała.

Na podstawie danych opracowanych w sprawozdaniach oraz informacji uzyskanych od pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Boguchwale wynika, że w latach 2019-2021 liczba rodzin, którym udzielano wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przedstawia się podobnie. Wzrosła natomiast od roku 2016 liczba rodzin, którym przydzielono asystenta rodziny. Są to rodziny, które wymagają w znacznie szerszym wymiarze pomocy, aniżeli pomoc oferowana w ramach pracy socjalnej. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny oraz liczba asystentów w latach 2019-2021

Rok	**2019**	**2020**	**2021**
Liczba asystentów	3	2	3
Liczba rodzin	30	33	35
Liczba dzieci	62	62	91

Tabela 3. Źródło: Opracowanie własne MOPS Boguchwała

Asystent rodziny ma na celu pracę z rodziną w problemach nie tylko wychowawczych, lecz także w sprawach codziennych. Realizowana przez niego pomoc polega na wsparciu

w przezwyciężeniu trudności, w poprawie sytuacji życiowej, by w przyszłości rodzina samodzielnie pokonywała własne problemy. Zawód asystenta rodziny został wprowadzony w ustawie z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ma ona na celu wsparcie rodzin z problemami wychowawczymi, ale także zmianę systemu opieki nad dziećmi, które pozbawione są opieki rodziców. Każda gmina ma obowiązek udzielania pomocy rodzinie, która przeżywa trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W sytuacji, gdy ośrodek pomocy społecznej otrzyma informację o rodzinie, w której występują problemy z opieką i wychowaniem małoletnich dzieci, zleca przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego. Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej po otrzymaniu wywiadu, który potwierdza występowanie problemów w rodzinie, przekazuje kwestionariusz asystentowi rodziny.

Rolą asystenta rodziny nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego. Asystent rodziny jest do pracy tylko z tymi rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Potrzeba podejmowanych przez niego działań pomocowych ustanie wraz z osiągnięciem przez rodzinę umiejętności samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Rola asystenta rodziny ma istotne znaczenie już na etapie profilaktyki. Jego zadaniem jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Działania polegające na aktywnym wspieraniu rodziny, w której mają miejsce problemy trudne do pokonania przez tę rodzinę.

Praca asystenta ma charakter kompleksowy. W pierwszej kolejności osoba pełniąca tę funkcję dba o rozwiązanie podstawowych problemów socjalnych rodzin – mieszkaniowych, materialnych, zdrowotnych czy prawnych. Ponadto pomaga również w rozwiązaniu problemów podopiecznych (emocjonalnych, rodzinnych, problemów w grupie rówieśniczej) i w razie potrzeby kieruje ich na odpowiednią terapię. Asystent rodziny wspiera również podopiecznych w podejmowaniu aktywności społecznej. Intensywna praca asystenta rodziny jest realizowana również w przypadku czasowego umieszczania przez sąd dziecka poza rodziną. Wówczas zadaniem asystenta staje się nie tylko praca z biologicznymi rodzicami dzieci w miejscu zamieszkania, ale również współpraca z rodziną zastępczą lub koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, odpowiedzialnym za dziecko umieszczone w instytucji sprawującej pieczę zastępczą, będącej w gestii powiatu oraz z sądem.

Asystent rodziny realizuje następujące zadania:

1. pomoc w poprawie sytuacji bytowej oraz uzyskaniu samodzielności materialnej;
2. udzielanie pomocy rodzicom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym o zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;

3. udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
4. wspieraniu aktywności społecznej rodzin;
5. udzielaniu pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
6. udzielenie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych;
7. prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną: opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną;
8. dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;
9. monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
10. współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodzin;
11. współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przemocy w rodzinie lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin.

Asystent rodziny i pracownik socjalny uzupełniają się w podejmowanych działaniach i wymieniają się nie tylko wiedzą na temat danej rodziny, ale również swoim doświadczeniem, a wszystko po to, aby osiągnąć pozytywne wyniki w podejmowanych działaniach i tym samym jak najlepiej pomóc rodzinom słabszym społecznie.

Działania podejmowane przez pracowników socjalnych koncentrowały się przede wszystkim na diagnozowaniu i analizowaniu sytuacji rodzin z problemami opiekuńczo–wychowawczymi, ustalaniu przyczyn występującego w nich kryzysu, a także wnioskowaniu do Kierownika Ośrodka o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny. Przed przydzieleniem asystenta rodziny na podstawie art. 11 ww. ustawy, pracownik socjalny przeprowadzał wywiad środowiskowy, dokonywał analizy sytuacji i jeżeli uznał, że istnieje taka potrzeba występował o przyznanie asystenta rodziny.

Pracownicy socjalni objęli pomocą rodziny, w których występowała potrzeba wnioskowania o pomoc finansową na leki dla dzieci, udzielaniu pomocy w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych, załatwieniu spraw urzędowych. Pomoc otrzymały rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, które motywowano do pracy nad własną postawą i prawidłowym wykonywaniem swoich obowiązków oraz do podjęcia leczenia. Pracownik socjalny podejmuje decyzje w ważnych kwestiach dotyczących rodziny i wyznacza wspólne kierunki działań dla siebie i asystenta

rodziny w zakresie realizacji działań, mających na celu wsparcie potrzebujących rodzin. Współdziałanie obu pracowników ma na celu wzajemne uzupełnianie się w zakresie posiadanych zasobów i podejmowanie jednolitego kierunku działań wobec adresatów pracy socjalnej. Wszystkie działania podejmowane przez pracowników socjalnych, odbywały się przy ścisłej współpracy z przedstawicielami placówek oświatowych, służby zdrowia, policji, prokuratury, Gminnej Komisji do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, zawodowymi i społecznymi kuratorami.

Pracownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej powinien:

1. przeprowadzić wywiad środowiskowy umożliwiający diagnozę sytuacji,
2. przygotować plan pomocy,
3. jeżeli zachodzą odpowiednie przesłanki, wnioskować do dyrektora o przydzielenie asystenta rodziny,
4. wnioskować o pomoc finansową dla rodziny,
5. skierować rodzinę do odpowiedniego specjalisty (prawnik, psycholog, terapeuta),
6. w przypadku stwierdzenia przemocy wszcząć procedurę „Niebieska Karta", skierować do odpowiednich instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, umieścić w schronisku oraz za zgodą osoby poszkodowanej zwrócić się do policji o pomoc. Wszcząć procedurę odbioru dziecka z rodziny w sytuacji zagrożenia lub zdrowia dziecka.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzina przeżywająca trudność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej może uzyskać pomoc rodzin wspierających. Rodzina wspierająca może pochodzić z bezpośredniego otoczenia dziecka i pomagać rodzinie w opiece i wychowywaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Pomimo działań instytucji wspierających rodzinę na mocy postanowień sądu małoletnie dzieci są odbieranie rodzicom biologicznym i umieszczane są w pieczy zastępczej. Rolą asystenta rodziny jest wówczas udzielanie wsparcia rodzinie biologicznej, aby odzyskała zdolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczych, a tym samym aby mógł nastąpić powrót dzieci do rodzin biologicznych.

Zgodnie z art. 176 pkt 5 i art. 191 ust. 8 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Gmina Boguchwała współfinansuje pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej.

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, przed umieszczeniem go w pieczy zastępczej ponosi koszty:

1. 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pieczy zastępczej; w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
2. 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
3. 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzinach zastępczych w roku 2021

Rok	**2021**
Liczba dzieci	17

Tabela 4. Źródło: Opracowanie własne MOPS Boguchwała

Od sierpnia 2021r. na terenie Gminy Boguchwała działa Placówka Wsparcia Dziennego „Radosna Świetlica" współfinansowana ze środków unijnych w ramach Projektu „Centrum Rozwoju Społecznego dla Rodzin z Gminy Boguchwała". Głównym celem Projektu było wsparcie 20 rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznych, zmierzające do poprawy ich zaradności i zdolności w przezwyciężaniu rożnego rodzaju trudności takich jak: wypełnianie funkcji opiekuńczo wychowawczych poprzez zastosowanie odpowiednich narzędzi w zakresie wsparcia psychiczno-emocjonalnego, opiekuńczego, doradztwa, mediacji wychowawczej oraz wsparcia motywująco-aktywizującego.

Projekt „Centrum Rozwoju Społecznego dla Rodzin z Gminy Boguchwała" oferował dla dzieci następujące zajęcia:

1. warsztaty plastyczno-kreatywne – mają na celu rozwijanie osobowości dzieci, kształtowanie kultury estetycznej, pobudzanie wrażliwości oraz rozwijanie twórczej postawy i pobudzanie procesów percepcji;
2. gimnastyka korekcyjna – celem warsztatów jest wykrywanie, korygowanie i zapobieganie wadom postawy u dzieci, wytworzenie umiejętności i nawyków prawidłowej sylwetki, a także wzmacnianie wiary we własne siły i zdolności osiągania trudnych celów korekcyjno-kompensacyjnych;
3. zajęcia psychoterapeutyczne z dziećmi agresywnymi z rodzin z problemami alkoholowymi i dotkniętych przemocą z elementami sztuk walki – nabywanie

umiejętności rozpoznawania, nazywania i wyrażania emocji, uczuć, radzenia sobie w sytuacjach konfliktu, budowanie poczucia własnej wartości dziecka;

4. zajęcia logopedyczne – mają na celu korygowanie wad wymowy i zaburzeń mowy, usprawnianie narządów artykulacyjnych, rozwijanie mowy czynnej oraz rozwijanie rozumienia;
5. korepetycje dla dzieci mających problemy z nauką – wsparcie indywidualne dla dzieci potrzebujących wyjaśnienia materiału z lekcji, utrwalenia wiedzy oraz przygotowanie do sprawdzianów, wszystkie działania w celu poprawy wyników w nauce;
6. zajęcia taneczne – nabywanie umiejętności tanecznych, oraz wychowanie społeczno-moralne, estetyczne, rozwój na płaszczyźnie społecznej i fizycznej;
7. warsztaty z robotyki – kształtowanie kluczowych kompetencji takich, jak twórczość kreatywność i innowacyjność;
8. zajęcia kreatywne z kulturą – warsztaty w czasie których kształtuje się kluczowe kompetencje, dzieci mają możliwość eksperymentowania i szukania rozwiązań, rozwijania wrodzonej ciekawości świata;
9. zajęcia szachowe – nauka strategicznego myślenia, dyscypliny, przegrywania, rozwijania wyobraźni, koncentracji, planowana, logicznego myślenia, cierpliwości, wytrwałości, determinacji i sportowego zachowania;
10. wyjścia do kina, teatru i na basen – wsparcie zapewniane Uczestnikom, których trudna sytuacja materialna i rodzinna utrudnia lub uniemożliwia takie wyjścia;

W ramach ww. Projektu rodziny objęte zostały:

1. wsparciem asystenta rodziny;
2. terapią psychologiczną.

Rodzice mają możliwość udziału w zajęciach grupowych i indywidualnych:

1. warsztaty umiejętności wychowawczych – w celu zwiększenia wiedzy, kompetencji, umiejętności rodzicielskich, opiekuńczo-wychowawczych, a także zwiększenie umiejętności budowania więzi przez rodziców z dziećmi;
2. warsztaty edukacyjno-profilaktyczne z terapii uzależnień – zajęcia edukacyjne dotyczące uzależnień i zdrowienia, uzyskanie wiedzy o naturze procesu nawrotu i radzenia sobie w takiej sytuacji;
3. warsztaty kulinarne – mają na celu nabycie wiedzy na temat podstawy żywienia człowieka, w tym dzieci, umiejętności sporządzania potraw i posiłków z zachowaniem higieny;

4. warsztaty z zakresu prowadzenia gospodarstwa domowego – wprowadzenie za pomocą zajęć nawyków i umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, dysponowania budżetem domowym oraz wypracowanie podziału obowiązków w ramach wspólnego prowadzenia gospodarstwa domowego;
5. samopomocowe grupy wsparcia – spotkania Uczestników w celu wymiany doświadczenia, wzajemnego wspierania się, budowania własnej wartości, wzrostu motywacji, zmiany sposobu postrzegania siebie;
6. wsparcie prawne – poinformowanie o obowiązującym stanie prawnym oraz przysługującym uprawnieniom;
7. zasiłki celowe – każda z rodzin objętych programem otrzyma z MOPS zasiłki zgodne z ustawą o pomocy społecznej.

4. System pomocy społecznej w Gminie Boguchwała

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wobec rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze gmina podejmuje działania zmierzające do zapewnienia wsparcia, które polegają w szczególności na:

1. analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
2. pomocy w rozwiązywaniu problemów emocjonalnych, rodzinnych i w razie potrzeby kierowanie ich na odpowiednią terapię;
3. wspieraniu i motywowaniu podopiecznych w podejmowaniu aktywności społecznej i zawodowej;
4. wzmocnieniu roli funkcji rodziny;
5. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
6. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
7. pomocy w integracji rodziny;
8. przezwyciężaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
9. dążeniu do reintegracji rodziny.

Zadania z zakresu wsparcia rodziny przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze realizowane są przez asystentów w gminie Boguchwała i polegają na:

1. opracowaniu i realizacji planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, o którym mowa w art. 11 ust. 1;
2. opracowaniu we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;

3. udzielaniu pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
4. udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
5. udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
6. udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
7. wspieraniu aktywności społecznej rodzin;
8. motywowaniu członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
9. udzielaniu pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
10. motywowaniu do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
11. udzielaniu wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
12. podejmowaniu działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
13. prowadzeniu indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
14. realizacji zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem";
15. prowadzeniu dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
16. dokonywaniu okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej, niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1;
17. monitorowaniu funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
18. sporządzaniu, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
19. współpracy z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
20. współpracy z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Problemem przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny ds. o Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie skupiający wśród swoich członków przedstawicieli instytucji i organizacji

pozarządowych działających na rzecz przeciwdziałania temu zjawisku. Osobami uzależnionymi od alkoholu zajmuje się Gminna Komisja do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Komisja prowadzi działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkomanią oraz integrację społeczną osób uzależnionych od alkoholu, a w szczególności zwiększa dostępność pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla takich osób.

Dodatkowo prowadzony jest szereg programów profilaktycznych w placówkach oświatowych skierowanych do dzieci i młodzieży. Wprowadzenie rozbudowanego systemu profilaktyki oraz współpraca różnych instytucji, które mają kontakt z dzieckiem ma na celu zwiększenia efektywności działań na rzecz rodzin wychowujących małoletnie dzieci i przeżywających trudności w wypełnianiu ról społecznych. Szczególną rolę przypisuje się utrzymaniu dzieci w ich naturalnym środowisku, dlatego też niezbędne jest profesjonalne wsparcie rodziców, którzy mają problemy z wypełnianiem swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Obecnie na gruncie ustawy o wpieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wzmocnienie profilaktyki i pracy z rodziną na poziomie samorządu gminnego ma odbywać się poprzez pracę asystentów rodziny, których zadaniem będzie prowadzenie systematycznej, bezpośredniej pracy z rodziną.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu tych funkcji to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U z 2022r. poz. 447 ze zm.) spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek ten realizowany jest głównie we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi oraz organizacjami społecznymi. Ustawa weszła w życie z dniem 1 stycznia 2012r.

Wspieranie rodziny prowadzone jest w formie pracy z rodziną jak również w formie pomocy w opiece i wychowywaniu dzieci. Ważnym elementem jest to, iż współpraca z rodziną ma miejsce jedynie za zgodą rodziny i w porozumieniu z nią, przy jej aktywnym udziale, z uwzględnieniem zasobów własnych rodziny oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Rodzina może otrzymać wsparcie poprzez działania: instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny, placówek wsparcia dziennego oraz rodzin wspierających.

5. Zasoby Gminy Boguchwała

W gminie Boguchwała funkcjonują różnorodne instytucje i organizacje mające w centrum swoich zainteresowań rodzinę i dziecko.

Instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny w Gminie Boguchwała:

Lp.	INSTYTUCJE	DZIAŁANIA
1.	Urząd Miejski w Boguchwale	Dowozy dzieci niepełnosprawnych,
2.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale	Praca socjalna, pomoc finansowa, rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, aktywizacja społeczno-zawodowa, wspieranie aktywności lokalnej. Wsparcie psychologiczne, przygotowanie i realizowanie programów profilaktycznych i edukacyjnych wspierających całe rodziny, wypłacanie stypendiów, zasiłków szkolnych, samorządowa karta dużej rodziny, ogólnopolska karta dużej rodziny, wypłacanie świadczeń rodzinnych, świadczeń „Za życiem", funduszu alimentacyjnego, programy osłonowe.
3.	Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Organizacja wypoczynku letniego, przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu.
4.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie	Wsparcie i pomoc rodzinom w przezwyciężeniu problemu przemocy, poprzez powołanie specjalnej grupy specjalistów, podejmujących starania w rozwiązaniu danego kryzysu.
5.	Placówki oświatowo-wychowawcze z terenu Gminy Boguchwała	Działalność edukacyjno-wychowawcza, psychologiczno-edukacyjna, wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci, realizacja programów edukacyjnych, świetlice środowiskowe.

6.	Placówki służby zdrowia	Działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej.
7.	Parafie z terenu Gminy Boguhwała	Działalność charytatywna, pomoc finansowa, organizowanie wypoczynku, wsparcie duchowe.
8.	Bank Żywności	Dostarczanie produktów żywnościowych

Tabela nr 5. Źródło: Opracowanie własne MOPS Boguchwała.

Istotą pracy z rodzinami, w szczególności z rodzinami wieloproblemowymi oraz ze społecznościami marginalizowanymi, jest praca środowiskowa. W Gminie Boguchwała funkcjonuje szeroki wachlarz form pomocy dla rodzin i dzieci ze strony wymienionych instytucji. Są to zarówno poradnictwa jak i konkretne usługi, które wspierają zwalczanie bezradności opiekuńczo-wychowawczej, zajmują się profilaktyką, walką z sytuacjami kryzysowymi, nałogami itp. Instytucje wspierają, a także pomagają w stworzeniu optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej.

W celu osiągnięcia zamierzonych celów w realizację Programu są włączane instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami wspierają dzieci i rodziny. Wszystkie działania koncentrują się na polepszeniu sytuacji dziecka i rodziny, zwiększeniu poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowaniu negatywnych zachowań oraz stworzeniu skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka. Jednocześnie jako działaniem niezbędnym, jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Tylko wtedy można zwiększyć szanse rodziny na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału, w celu zdobywania nowych umiejętności, koniecznych do prawidłowego wypełniania swych ról społecznych.

6. Analiza SWOT

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych technik analitycznych, służąca do porządkowania informacji. Skupia się ona głównie na odpowiedzi na pytania: „Czy obecny stan zasobów gminy stanowi silną czy słabą stronę, tzn. czy jest czynnikiem ułatwiającym, czy utrudniającym rozwój?, „Jakie szanse i zagrożenia dla gminy płyną z jej kontaktów z bliższym lub dalszym otoczeniem?". Analiza tych czynników pozwala na ocenę, jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów. Jakościowa analiza obecnej sytuacji rodziny, dziecka i systemu wspierania rodziny oraz prawdopodobnej przyszłej sytuacji pozwala na ukierunkowanie działań w ten sposób, by sprzyjały one osiągnięciu założonego celu.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Doświadczenie lokalnych instytucji w pracy z rodzinami przeżywającymi trudności opiekuńczo-wychowawcze, realizacja licznych działań nakierowanych na wsparcie rodziny.	Niewystarczająca motywacja oraz zaangażowanie rodzin do współpracy w zakresie poprawy wypełniania funkcji rodzicielskich.
Wypracowany system współpracy międzyinstytucjonalnej w związku z działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych, o których mowa w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz w związku z działaniami asystentów rodziny, o którym mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.	Niewystarczająca aktywność społeczności lokalnej w zakresie podejmowania działań skierowanych na wspieranie rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.
Dysponowanie specjalistyczną kadrą świadczącą pomoc na rzecz rodziny.	Duże obciążenie kadry terapeutycznej w lokalnych instytucjach, np. terapeutów rodzinnych, niewystarczający zasób lekarzy psychiatrów dziecięcych.
Rozbudowana na terenie gminy infrastruktura społeczna m.in.: instytucje działające w obszarze wspierania rodziny, placówka wsparcia dziennego, stowarzyszenia i organizacje pozarządowe działające na rzecz rodziny.	Utrudnienia we współpracy interdyscyplinarnej pomiędzy instytucjami wynikające z przepisów dotyczących ochrony danych osobowych.
Systematyczne podnoszenie kompetencji zawodowych przez specjalistów realizujących działania na rzecz wspierania rodziny.	Brak gotowości rodzin do zmiany stylu życia.
Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji	Niewystarczające zaangażowanie oraz brak współpracy ze strony rodzin objętych

opiekuńczo-wychowawczych, zatrudnienie asystentów rodziny.	wsparciem asystentów (nieprawidłowe wzorce pokoleniowe).
Poszerzająca się baza podmiotów świadczących poradnictwo na rzecz rodziny.	Niska motywacja rodzin do korzystania z pomocy specjalistycznej, błędne, stereotypowe postawy wobec korzystania z pomocy instytucjonalnej).

Tabela nr 6. Źródło: Opracowanie własne MOPS Boguchwała.

SZANSE	ZAGROŻENIA
Zatrudnianie asystenta, który realizuje wsparcie dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Trudności we wczesnym zdiagnozowaniu rodzin przezywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, ograniczenie środków finansowych na podnoszenie kwalifikacji przez specjalistów.
Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na wsparcie rodzin i podejmowanie innowacyjnych działań na ich rzecz.	Niskie angażowanie się rodzin w realizowane działania, trudności w rekrutacji rodzin do współpracy w ramach realizowanych projektów. Stereotypowe postrzegania instytucji pomocowych.
Edukacja rodziców, rozwój oferty działań skierowanych do rodziców, mających na celu rozwój umiejętności społecznych rodziców oraz umiejętności wychowawczych.	słabe zainteresowanie ze strony rodzin dodatkowymi ofertami pomocowymi.
ścisła współpraca pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę.	Wzrost liczby zadań zlecanych samorządom gminny.

Tabela nr 7. Źródło: Opracowanie własne MOPS Boguchwała

Rozdział II ZAŁOŻENIA I REALIZACJA PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY W GMINIE BOGUCHWAŁA NA LATA 2023-2025

1. Adresaci programu

Odbiorcami programu są rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Boguchwała:

1) rodziny niewydolne wychowawczo i niezaradne życiowo,
2) rodziny żyjące w ubóstwie, w tym dotknięte bezrobociem,
3) rodziny dotknięte przemocą,
4) małoletni zagrożeni niedostosowaniem społecznym,
5) rodziny, w których występuje problem długotrwałej choroby lub niepełnosprawności,
6) rodziny, w których istnieje zagrożenie umieszczenia dzieci poza rodziną,
7) dzieci, które zostały umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych lub pieczy zastępczej.

2. Cel główny Programu

Pomoc rodzinom, przejawiających trudności w wypełnianiu odpowiednich ról oraz spełnianiu właściwych funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Prowadzenie działań, mających na celu przywrócenie zdolności prawidłowego funkcjonowania rodziny.

2.1. Cele szczegółowe:

1. wsparcie rodzin z dziećmi w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
2. zapewnienie bezpieczeństwa rodzinom – przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji funkcji rodziny,
3. wsparcie rodzin znajdujących się w sytuacji kryzysowej,
4. udzielenie odpowiedniego wsparcia osobom młodocianym, zagrożonym niedostosowaniem społecznym, w formie atrakcyjnych zajęć dodatkowych,
5. wsparcie w opiece nad dzieckiem i młodzieżą, jako profilaktyka zdrowotna na rzecz poprawy jakości życia,
6. wsparcie instytucji oraz osób, działających na rzecz rodziny.

3. Cele szczegółowe Programu:

L.p.	Kierunek działania	Sposób realizacji	Wskaźnik	Przewidywane efekty	Termin realizacji	Realizatorzy
1.	Promowanie i wspieranie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.	Wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży dzięki dostarczaniu wiedzy i umiejętności społecznych umożliwiających prawidłowe pełnienie funkcji rodziny poprzez realizację programów i projektów edukacyjnych skierowanych do	Liczba zrealizowanych form wsparcia. Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparcie.	Rozwiązywanie problemów wychowawczych. Wzrost liczby dzieci biorących czynny udział w zajęciach.	Zadania realizowane stale w latach 2023-2025.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale, Urząd Miejski Boguchwała, Instytucje i zakłady opiekuńcze, Placówki oświatowe, Fundacje, PCPR.

		rodziców i dzieci. Podnoszenie świadomości społecznej dzięki pracy z asystentem rodziny i pracownikiem socjalnym.				
2.	Organizowanie warsztatów dla rodzin	Prowadzenie programów i projektów dotyczących aktywizacji społecznej dla rodziców oraz integracja z udziałem dzieci oraz rodziców. Podejmowanie współpracy	Liczba rodzin z dziećmi objętych realizowanymi programami /projektami. Liczba zorganizowanych/ zrealizowanych warsztatów/ programów.	Zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych. Promowanie działań na rzecz integracji i reintegracji rodzin. Współpraca i wymiana doświadczeń między instytucjami i organizacjami	Zadania realizowane stale w latach 2023-2025.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale, Urząd Miejski Boguchwała, Fundacje, Placówki oświatowe, KIS w Nicchobrzu.

		z instytucjami, organizacjami i partnerami lokalnymi zajmującymi się udzielaniem wsparcia rodzinie. Działalność Klubu Integracji społecznej. Organizowanie prac społecznie użytecznych. Uczestnictwo specjalistów zajmujących się problematyką rodziny, w warsztatach mających na celu podnoszenie	Liczba podpisanych umów/partnerstw/ porozumień.	działającymi na rzecz rodzin. Wzmocnienie i wyzwolenie zasobów tkwiących w rodzinach, Dostarczenie wzorców prawidłowej komunikacji, Odbudowanie prawidłowych relacji w rodzinie i wsparcie jej członków w wypełnianiu ról społecznych.		

		kwalifikacji zawodowych.				
3.	Udzielenie rodzinom z dziećmi będącymi w trudnej sytuacji życiowej pomocy w formie świadczeń rodzinnych, i alimentacyjnych. Ochrona rodziny przed utratą bezpieczeństwa socjalnego.	Zapewnienie rodzinom pomocy socjalnej, wspieranie materialne rodzin z systemu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego itp.. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom znajdującym się trudnej sytuacji życiowej, praca	Liczba wypłaconych świadczeń.	Poprawa jakości życia rodzin. Wzmocnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzin. Zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych.	Zadania realizowane stale w latach 2023-2025.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale.

		socjalna, konsultacje i porady indywidualne. Objęcie pomocą dzieci, w szczególności w formie dożywiania, zorganizowanego wypoczynku oraz alternatywnych form spędzania wolnego czasu.				
4.	Zapewnienie dzieciom i młodzieży pomocy w formie gorącego posiłku.	Zapewnienie pomocy dzięki Programowi Rządowemu „Posiłek w szkole i w domu.	Liczba dzieci objętych dożywianiem. Liczba placówek.	Zmniejszenie problemu niedożywienia wśród dzieci i młodzieży. Profilaktyka zdrowego trybu życia.	Zadania realizowane stale w latach 2023-2025.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale, placówki oświatowe.

				Wdrożenie prawidłowych nawyków żywieniowych.		
5.	Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendium o charakterze socjalnym.	Zapewnienie dzieciom i młodzieży pomocy socjalnej.	Liczba dzieci i młodzieży, którym przyznano stypendium szkolne.	Pomoc materialna. Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin dotkniętych trudną sytuacją finansową stypendiów i pomocy rzeczowej.	Zadania realizowane stale w latach 2023-2025.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale.
6.	Zapewnienie poradnictwa rodzinnego, psychologicznego, pedagogicznego w zakresie uzależnień, terapii indywidualnej, terapii grupowej,	Interdyscyplinarne działania zapobiegające umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej w tym pomoc socjalna, poradnictwo.	Liczba osób korzystających z poradnictwa. Liczba udzielanych porad. Liczba podmiotów	Skrócenie czasu oczekiwania na bezpłatną pomoc specjalistów. Poprawa relacji pomiędzy członkami rodziny. Poprawa funkcjonowania	Zadania realizowane stale w latach 2023-2025.	PCPR Instytucje kościelne, organizacje pozarządowe, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale

	terapii rodzinnej dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze. Przekazywanie informacji o ww. formach wsparcia,	Rozszerzenie oferty usług świadczonych na rzecz rodziny poprzez zaangażowanie odpowiedniej kadry specjalistów. Zapewnienie dostępu do nieodpłatnego poradnictwa specjalistycznego - przez specjalistów pracujących na rzecz rodziny (prawnik, psycholog, pracownik socjalny itp.).	udzielających wsparcia.	osób korzystających ze wsparcia. Nabycie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych. Promowanie działań na rzecz integracji i reintegracji rodzin. Współpraca i wymiana doświadczeń między instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz rodzin.		

7.	Pomoc w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla rodzin i dzieci.	Zapewnienie pomocy specjalistycznej w różnych obszarach. Organizowanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.	Liczba rodzin i dzieci objętych wsparciem.	Zwiększenie dostępu do usług.	Zadania realizowane stale w latach 2023-2025.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale, Organizacje pozarządowe.
8.	Rozwijanie działań wspierających i edukacyjnych skierowanych do rodziców biologicznych dzieci i młodzieży umieszczonych w pieczy zastępczej, mających na celu	Udział w spotkaniach Zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka przybywającego w pieczy zastępczej. Współpraca z PCPR w szczególności	Liczba rodziców biologicznych korzystających ze wsparcia asystenta rodziny. Liczba dzieci powracających do rodziny biologicznej.	Reintegracja rodzin. Budowanie i wzmacnianie więzi rodzinnych. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego i emocjonalnego dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej.	Zadania realizowane stale w latach 2023-2025.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale, PCPR.

	powrót dzieci pod opiekę rodziców.	w zakresie wspierania rodzin biologicznych w staraniach o powrót dziecka do domu rodzinnego. Interdyscyplinarne działania zapobiegające umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej, w tym pomoc socjalna i poradnictwo.				
9.	Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze	Zapewnienie pomocy rodzinom w formie pracy z asystentem rodziny. Utrzymanie zatrudnienia	Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem asystenta.	Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych poprzez wczesne reagowanie.	Zadania realizowane stale w latach 2023-2025 wg potrzeb.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale.

	pomocy asystenta rodziny.	asystentów rodziny, objęcie wsparciem rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych wobec dzieci. Kierowanie na szkolenia, kursy i konferencje podnoszące kwalifikacje specjalistów pracujących na rzecz rodzin. Ponoszenie odpłatności za	Liczba asystentów rodziny.	Podejmowanie wspólnych działań: wypracowanie wspólnych procedur, ustaleń i porozumień dotyczących rodzin w kryzysie. Zdobycie i aktualizacja kwalifikacji i umiejętności przez asystentów rodziny, pracowników socjalnych.		

		podnoszone kwalifikacje przez pracowników.				
10.	Analiza sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem.	Posiedzenia grup roboczych, monitorowanie sytuacji rodziny zagrożonej kryzysem. Przeprowadzanie wywiadów środowiskowych, praca socjalna, sporządzanie sprawozdań i raportów. Objęcie rodziny pomocą służby kuratorskiej, specjalistycznym wsparciem poradni,	Liczba wpływających Niebieskich Kart. Liczba grup roboczych. Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty.	Objęcie wsparciem rodzin dotkniętych przemocą. Stały monitoring sytuacji dziecka. Systematyczna diagnoza i identyfikacja problemów rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.	Zadania realizowane stale w latach 2023-2025.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

		Policją, szkołami, stowarzyszeniami w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych.				
11.	Monitorowanie sytuacji rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny dysfunkcyjnej. Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji, np. Podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii	Liczba monitorowanych rodzin.	Reagowanie na problemy pojawiające się w rodzinach. Poprawa sytuacji życiowej rodziny.	Zadania realizowane stale w latach 2023-2025.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

		dla ofiar i sprawców przemocy domowej.				
12.	Kierowanie osób uzależnionych na leczenie, również za pośrednictwem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	Zabezpieczenie pomocy specjalistycznej w obszarze uzależnień.	Ilość przeprowadzonych rozmów z osobami podejrzewanymi o nadużywanie alkoholu.	Dobrowolne podjęcie leczenia odwykowego w placówkach. Poprawa funkcjonowania rodzin.	Zadania realizowane stale w latach 2023-2025.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale, Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
13.	Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej.	Asygnowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej. Opłata za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych, placówka opiekuńczo wychowawczych.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Kwota wydatków na pieczę zastępczą.	Zapewnienie bezpiecznych warunków do rozwoju dzieci i młodzieży umieszczonych w pieczy zastępczej. Zapewnienie bezpieczeństwa	Zadania realizowane stale w latach 2023-2025.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale.

				socjalnego i emocjonalnego dzieciom umieszczonym w rodzinach zastępczych.		
14.	Współpraca z instytucjami realizującymi program wsparcia rodzin wielodzietnych.	Promowanie Karty Rodzina 3+.	Liczba monitorowanych rodzin. Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny. Liczba wydanych kart „Rodzina 3+".	Zwiększenie dostępu rodzinom wielodzietnym do usług podmiotów uczestniczących w programie poprzez udzielenie ulg i zniżek.	Zadania realizowane stale w latach 2023 -2025.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale, Partnerzy Gminnego Programu Wspierania Rodzin.
15.	Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na	Integracja i aktywizacja przedstawicieli różnych podmiotów	Liczba monitorowanych rodzin.	Podejmowanie wspólnych działań - wypracowanie wspólnych procedur, ustaleń i porozumień dotyczących rodzin.	Zadania realizowane stale w latach 2023-2025.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale, Policja, Kurator, PCPR.

	rzecz dzieci i rodziny.	wspierających rodziny.		Współpraca i wymiana doświadczeń między instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz rodzin.		

Tabela nr 8.Źródło: Opracowanie własne MOPS Boguchwała

Do realizacji założonych celów będą prowadziły działania, których wybór zostanie poprzedzony szczegółową analizą sytuacji danej rodziny. Najważniejszym narzędziem służącym do diagnozy jest wywiad środowiskowy przeprowadzony przez pracownika socjalnego. Pełna i efektywna realizacja celów założonych w Programie, będzie możliwa dzięki całościowemu spojrzeniu na rodzinę przeżywającą trudności oraz podjęciu systemowych rozwiązań przy współpracy wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami. Priorytetem naszych działań jest dobro dziecka.

4. Przewidywane efekty realizacji Programu

Spodziewanym efektem realizacji Programu Wspierania Rodzin w Gminie Boguchwała na lata 2023-2025 będzie przywrócenie w rodzinie prawidłowego jej funkcjonowania, ograniczenie patologii społecznej, a tym samym zapobieganiu umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej.

Wsparcie rodzin powinno mieć charakter profilaktyczny. Wszelkie działania prowadzone w rodzinie powinny być realizowane za jej zgodą, a także aktywnym udziałem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Prowadzenie działań profilaktycznych jest najbardziej skuteczną formą pomocy kierowaną w stosunku do dziecka. Natomiast praca z rodziną biologiczną w przypadku, gdy zaistnieje konieczność umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, ma na celu jak najszybszy powrót dziecka do rodziny.

5. Źródła finansowania

Zadania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 dla Gminy Boguchwała finansowane będą z następujących źródeł:

1. środki finansowe z budżetu samorządu,
2. środki finansowe z funduszy zewnętrznych, w tym rządowych, pozarządowych, programów celowych i funduszy unijnych.

6. Monitoring i ewaluacja programu

Monitoring realizacji Programu Wspierania Rodziny w Gminie Boguchwała na lata 2023-2025 będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu danych będących w posiadaniu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Boguchwale, jako koordynatora Programu i jednocześnie instytucji wiodącej przy jego realizacji. Dodatkowo pozyskiwane będą informacje od innych instytucji i podmiotów w zakresie wskazanym w Programie. Działania wyznaczone do realizacji będą obszarami podlegającymi monitorowaniu. Rezultatem monitoringu będą sprawozdania roczne przygotowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Boguchwała na lata 2023-2025 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, a szczególnie dzieci.

Wsparcie rodzin będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Niezbędne do tego jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Powyższe działania zwiększają szanse rodziny na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności.

Aby osiągnąć zamierzone cele w realizacji Programu powinny włączyć się aktywnie instytucje, placówki i organizacje, które w zakresie swoich działań mają wspierać dzieci i rodziny. Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie dysfunkcji społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

Konsultacje społeczne dotyczące Programu Wspierania Rodziny w Gminie Boguchwała na lata 2023-2025

Ogłoszenie

KONSULTACJE SPOŁECZNE DOTYCZĄCE PROJEKTU PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY W GMINIE BOGUCHWAŁA NA LATA 2023-2025

Konsultacje społeczne odbędą się na terenie Gminy Boguchwała w celu zebrania opinii/uwag/propozycji w przedmiocie projektu Programu Wspierania Rodziny w Gminie Boguchwała na lata 2023-2025.

Celem konsultacji społecznych jest zapoznanie z projektem dokumentu oraz zebranie opinii/uwag/propozycji przedstawicieli organizacji pozarządowych dotyczących projektu Programu Wspierania Rodziny w Gminie Boguchwała na lata 2023-2025.

Po okresie konsultacji projekt Programu Wspierania Rodziny w Gminie Boguchwała na lata 2023-2025 zostanie przedłożony do uchwalenia Radzie Gminy Boguchwała.

Konsultacje potrwają od 29 listopada 2022r. do 12 grudnia 2022r.

Opinie/uwagi/propozycje w sprawie projektu Programu można przekazać wypełniając formularz zgłaszania opinii/uwag/propozycji projektu Programu Wspierania Rodziny w Gminie Boguchwała na lata 2023-2025:

1. drogą elektroniczną na adres: mops@boguchwala.pl
2. osobiście w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Boguchwale, Plac Rynek 2, 36-040 Boguchwała.